

ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTŘKA

MĚSÍČNÍ BULLETIN

2025

Energetika > EU 07-08

Z obsahu:

- Průběžný klimatický cíl 2040
- Konkurenceschopnost a dekarbonizace
- Víceletý finanční rámec EU 2028-2034

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040DOSAZENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030PROSPERITA
A DEKARBONIZACECENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIEVÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EUVYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFRDÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EU

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

léto přineslo v unijní agendě dva zásadní návrhy. Evropská komise nejprve představila návrh klimatického cíle do roku 2040 – snížit čisté emise skleníkových plynů o 90 % oproti roku 1990. Krátce poté následoval návrh nového víceletého finančního rámce (VFR) na období 2028–2034, který má být dle Komise klíčovým nástrojem pro naplnění těchto ambicí. Nový sedmiletý rozpočet EU ve výši téměř 2 bilionů eur má sehrát zásadní roli při zajištění energetické bezpečnosti, strategické autonomie, digitální transformace a posílení obranyschopnosti EU. Zatímco Komise vnímá ambiciózní klimatický cíl jako motor konkurenceschopnosti EU a hovoří o „ambiciózním rozpočtu pro silnou Evropu“, postoje národních států a průmyslu jsou zdrženlivější. Skupina ČEZ upozorňuje na nutnost zachování flexibility při plnění klimatických cílů a nepovažuje za účelné stanovovat pro období po roce 2030 (v rámci revize klimatické legislativy v roce 2026) dílčí závazné cíle pro obnovitelné zdroje, vodík či úspory energie. Podobně obezřetný postoj zaujímá i k návrhu víceletého rozpočtu EU. Úspěch klimatické politiky bude záviset na tom, jak bude nový rámec nastaven a jaké investiční nástroje nabídne pro podporu energetické transformace. Návrh klimatického cíle do roku 2040 i návrh víceletého finančního rámce nyní vstupují do klíčové fáze politického vyjednávání. O klimatickém cíli budou ministři životního prostředí jednat již v září na mimořádném zasedání Rady pro životní prostředí svolaném dánským předsednictvím s cílem dosáhnout politické dohody. Návrh víceletého finančního rámce bude projednán postupně s termínem do konce roku 2027, kdy by měl být schválen Radou EU a Evropským parlamentem, aby mohl vstoupit v platnost od 1. ledna 2028.

Příjemné čtení přeje

Zuzana Krejčířiková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53
publicaffairs@cez.czZuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Aleš Hilšer | Lucie Horová |
Michal Jedlička | Tomáš Pírk | Karolína Ryšavá |
David Števík |Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a
bezplatně.

Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí za správnost a úplnost informací. | Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, Evropské rady, Evropského parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com, Freeimages.com, či vytvořeny za pomoci umělé inteligence BING AI.

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030PROSPERITA
A DEKARBONIZACECENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIEVÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EUVYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFRDÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EUPRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040POSTOJ PRŮMYSLU
A KONKRÉTNÍ
POŽADAVKYVYJEDNÁVÁNÍ
O KLIMATICKÉM CÍLI EUMEZINÁRODNÍ
SOUVISLOSTI

PRŮBĚŽNÝ KLIMATICKÝ CÍL 2040

Evropská komise dne 2. července představila návrh nového klimatického cíle, který má nasměrovat Evropskou unii k dosažení klimatické neutrality do roku 2050. Podle navrhovaného nařízení by EU měla do roku 2040 snížit čisté emise skleníkových plynů o 90 % ve srovnání s úrovní v roce 1990. Tento cíl navazuje na již schválený závazek snížit emise o 55 % do roku 2030.

Flexibilita

Cíl je stanoven pro EU jako celek, přičemž redukční příspěvky jednotlivých členských států se mohou lišit. Na základě předchozích diskusí Komise navrhuje zavedení tří forem flexibility, které by měly usnadnit dosažení tohoto cíle.

První z nich je omezené využívání mezinárodních uhlíkových kreditů. Tato dobrovolná forma mezinárodní spolupráce je upravena článkem 6 [Pařížské dohody](#). Komise

konkrétně navrhuje, aby od roku 2036 bylo možné započítat příspěvek k cíli EU pro rok 2040 ve výši 3 % čistých emisí EU z roku 1990. Případné využití těchto kreditů bude podléhat posouzení dopadů a následnému stanovení pravidel na úrovni EU, ale Komise již v tuto chvíli nepředpokládá, že tyto mezinárodní kredity bude možné uplatnit např. v rámci evropského systému obchodování s emisními povolenkami (EU ETS).

Druhou navrhovanou novinkou je větší flexibilita napříč sektory. Členské státy by tak mohly kompenzovat nedostatečné výsledky v jednom odvětví lepšími výsledky v jiném.

V neposlední řadě EK také navrhuje zohlednit trvalé domácí pohlcování emisí skleníkových plynů v rámci systému EU ETS jako způsob kompenzace zbytkových emisí z obtížně dekarbonizovatelných sektorů, tedy možnost započítávání tzv. negativních emisí. Plánovaná revize systému EU ETS v roce 2026 by tedy měla umožnit započítávat negativní emise ze zachycování biogenních emisí s ukládáním uhlíku (BioCCS) a z přímého zachycování uhlíku z atmosféry s jeho ukládáním (DACCS).

Předpoklady pro plnění klimatického cíle 2040

Evropská komise zároveň zdůrazňuje, že dosažení klimatického cíle pro rok 2040 bude možné pouze za předpokladu výrazného posílení klíčových podmínek. Patří mezi ně zejména plná [implementace klimaticko-energetického rámce pro rok 2030](#), naplnění dvojího cíle [konkurenceschopnosti a dekarbonizace](#), zajištění spravedlivé transformace a využívání nejlepších dostupných technologií, které jsou nákladově efektivní a škálovatelné.

Zvláštní důraz je kladen na oblast energetiky, kde bude nezbytné provést dekarbonizaci způsobem, který neohrozí energetickou bezpečnost členských států a zároveň zajistí dostupnost [cenově přijatelné energie](#). Dosažení klimatické neutrality si rovněž vyžádá rozsáhlé investice do infrastruktury, výzkumu, inovací a lidských zdrojů.

Politická diskuse

Politická diskuse o průběžném klimatickém cíli pro rok 2040 byla [zahájena](#) více jak před rokem. Nelegislativní návrh na 90% snížení emisí Komise představila v únoru loňského roku, a to na základě doporučení Evropského vědeckého

**PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040**

**DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030**

**PROSPERITA
A DEKARBONIZACE**

**CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE**

**VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU**

**VYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFR**

**DÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EU**

**PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040**

**POSTOJ PRŮMYSLU
A KONKRÉTNÍ
POŽADAVKY**

**VYJEDNÁVÁNÍ
O KLIMATICKÉM CÍLI EU**

**MEZINÁRODNÍ
SOUVISLOSTI**

poradního výboru pro změnu klimatu. Tento návrh však vyvolal nesouhlas řady členských států.

Citlivost tématu dokládá i skutečnost, že Komise odložila zveřejnění legislativního návrhu na revizi klimatického zákona, který měl být původně předložen společně s návrhem Dohody o čistém průmyslu již v únoru. S cílem získat širší politickou podporu – jak ze strany členských států, tak Evropského parlamentu – Komise nyní navrhuje usnadnit dosažení ambiciózního cíle prostřednictvím tří forem flexibility.

Podporu 90% cíli předběžně vyjádřila skupina 12 členských států v čele s Německem, Španělskem a severskými státy. Naopak jasně negativní pozici k ambicióznímu návrhu Komise vznesly Česko, Polsko a Maďarsko. Ostatní členské státy se v tuto chvíli buď přímo k výši klimatického cíle zcela jednoznačně nevyjádřily nebo kladou spíše důraz na doplnění a posílení podmínek, které považují za nutné pro splnění cíle. Řadu pochyb, obav a požadavků zvedla i Francie, která např. požaduje začlenění zásady technologické neutrality do evropské legislativy.

**PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040****DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030****PROSPERITA
A DEKARBONIZACE****CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE****VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU****VYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFR****DÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EU****PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040****POSTOJ PRŮMYSLU
A KONKRÉTNÍ
POŽADAVKY****VYJEDNÁVÁNÍ
O KLIMATICKÉM CÍLI EU****MEZINÁRODNÍ
SOUVISLOSTI**

POSTOJ PRŮMYSLU A KONKRÉTNÍ POŽADAVKY

Skupina ČEZ si uvědomuje naléhavost řešení otázky změny klimatu spojené s probíhajícím globálním oteplováním, a proto své dlouhodobé působení staví na odpovědném přístupu nejen k životnímu prostředí jako celku, ale i k zaměstnancům a společnosti. Svět energetiky se rychle mění směrem k bezemisní budoucnosti, což představuje zásadní výzvu pro transformaci provozovaných energetických zdrojů a lokalit.

Navržený klimatický cíl pro rok 2040 ve výši 90% snížení emisí oproti roku 1990 je součástí dlouhodobého procesu dekarbonizace za účelem splnění cíle klimatické neutrality v roce 2050. Nicméně, navrženou úroveň průběžné ambice považuje Skupina ČEZ za příliš vysokou a navržené flexibility za nedostatečné.

Skupina ČEZ navrhuje soubor konkrétních požadavků, které by měly být zahrnuty do

podpůrného rámce Evropské unie, aby bylo možné reálně uvažovat o naplnění vysokých klimatických ambicí. Klíčovým prvkem je posílení flexibility členských států při plnění klimatických cílů. V tomto ohledu by měl být stanoven pouze hlavní evropský cíl pro snižování emisí, zatímco pro období po roce 2030 by již neměly být v rámci budoucí revize směrnice o obnovitelných zdrojích energie (Směrnice (EU) 2018/2001) stanovovány dílčí cíle pro OZE a vodík. Stejně tak by neměly být zaváděny nové cíle pro úspory energie ve směrnici o energetické účinnosti (Směrnice (EU) 2023/1791).

Pro Českou republiku jako průmyslově orientovanou zemi s vysokým společenským zájmem na technologické transformaci je nezbytné zajistit dostatečný objem evropských veřejných prostředků. To zahrnuje pokračování Modernizačního fondu ve stejném nebo vyšším rozsahu, zachování strukturálních a kohezních fondů, Fondu spravedlivé transformace a dalších nástrojů.

Zásadní je také podpora investic do infrastruktury související s elektřinou, včetně posílení přeshraničních přenosových kapacit, dále do vodíku a technologií pro zachycování,

využívání a ukládání uhlíku.

V rámci revize směrnice EU ETS (2003/87/ES) a případně i revize rozhodnutí o rezervě tržní stability (2015/1814/EU) je nutné posílit nástroje na ochranu proti vysoké fluktuaci cen emisních povolenek (ETS 1 a ETS 2). Cílem je zajistit stabilní a předvídatelné cenové signály pro regulované subjekty i konečné spotřebitele. Dále by mělo být umožněno, aby členské státy mohly až do roku 2040 vyjmout ze systému EU ETS zařízení pro energetické využívání odpadu.

Skupina ČEZ rovněž navrhuje zavedení systému uhlíkových smluv o vyrovnání rozdílů (Carbon Contract for Difference – CfD) bez omezení bezplatné alokace povolenek a navýšení provozního prahu pro plynové zdroje z 300 na 1 500 hodin ročně, což je nezbytné pro zajištění stability přenosové soustavy.

Dalším požadavkem je dosažení plné rovnoprávnosti kapacitních trhů s ostatními trhy bez nutnosti notifikace. V oblasti jaderné energetiky je klíčové zavést akcelerované jednotné evropské licencování pro malé modulární reaktory (SMR), které by usnadnilo a urychlilo výstavbu těchto nízkoemisních zdrojů energie, nezbytných pro dekarbonizaci

**PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040**

**DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030**

**PROSPERITA
A DEKARBONIZACE**

**CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE**

**VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU**

**VYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFR**

**DÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EU**

**PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040**

**POSTOJ PRŮMYSLU
A KONKRÉTNÍ
POŽADAVKY**

**VYJEDNÁVÁNÍ
O KLIMATICKÉM CÍLI EU**

**MEZINÁRODNÍ
SOUVISLOSTI**

elektroenergetiky a teplárenství.

Skupina ČEZ rovněž podporuje rozvoj trhu s dlouhodobými kontrakty, včetně řešení otázek jako je margining či ošetření kreditního rizika. V oblasti financování je důležité zachovat příznivé podmínky pro plynové a jaderné zdroje. Tyto technologie by měly být považovány za udržitelné déle, než stanovují současná pravidla v taxonomii – konkrétně posunout hranici pro zemní plyn z roku 2035 na rok 2045 a pro jadernou energii z roku 2045 na rok 2060.

V neposlední řadě je třeba do roku 2028 implementovat rovné podmínky pro jadernou energetiku do konkrétních legislativních, dotačních a dalších opatření.

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040

DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030

PROSPERITA
A DEKARBONIZACE

CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

VYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFR

DÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EU

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040

POSTOJ PRŮMYSLU
A KONKRÉTNÍ
POŽADAVKY

VYJEDNÁVÁNÍ
O KLIMATICKÉM CÍLI EU

MEZINÁRODNÍ
SOUVISLOSTI

VYJEDNÁVÁNÍ O KLIMATICKÉM CÍLI

Návrh Evropské komise, kterým se stanovuje klimatický cíl pro rok 2040, byl předložen Evropskému parlamentu a Radě k projednání a přijetí v rámci řádného legislativního procesu.

Komise mezitím spolupracuje s dánským předsednictvím Rady na stanovení vnitrostátního příspěvku (Nationally Determined Contributions – NDC) v souladu s Pařížskou dohodou a na zavedení orientačního cíle pro rok 2035.

Ministři životního prostředí se poprvé od předložení návrhu klimatického cíle do roku 2040 sešli na **neformálním zasedání Rady** v Aalborgu (Dánsko) ve dnech 10. až 11. července. Diskutovali o klimatické politice EU po roce 2030 s cílem dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050, a také o prioritách EU pro nadcházející klimatickou konferenci COP30, která se uskuteční v listopadu.

Dánské předsednictví označilo dosažení dohody o průběžném klimatickém cíli do roku 2040 za jednu ze svých hlavních priorit. Dánský ministr pro klima a energetiku Lars Aagaard **vyjádřil** ambici dosáhnout dohody mezi členskými státy již na **mimořádném zasedání** Rady, které se uskuteční dne 18. září. Evropská unie má totiž v září předložit OSN svůj klimatický cíl (NDC) pro rok 2035, který by podle Aagaarda měl vycházet právě z cíle pro rok 2040.

Dne 31. července Dánsko předložilo členským státům kompromisní návrh ohledně průběžného klimatického cíle. Podle dostupných informací návrh explicitně nepočítá s využíváním mezinárodních uhlíkových kreditů v rámci EU ETS. Členské státy mají měsíc na vypracování svých pozic, přičemž jednání v rámci Rady budou obnovena v září.

V Evropském parlamentu ve Výboru pro životní prostředí (ENVI) byla vypracováním zprávy k revizi klimatického zákona pověřena krajně pravicová frakce Patrioti pro Evropu (PřE), přičemž zpravodajem návrhu je český europoslanec Ondřej Knotek. Návrh jeho zprávy se k ambicióznímu cíli pro rok 2040 staví odmítavě. Je však málo pravděpodobné, že by

návrh zprávy v této podobě zůstal v rámci projednávání v pracovních orgánech Evropského parlamentu nezměněn.

Vzhledem k obavám z možného zdržování projednávání ze strany PřE se koordinátoři levicových a středových frakcí dohodli na zrychleném harmonogramu pro vypracování zprávy. Zpravodaj předložil **návrh zprávy** dne 24. července, v němž vyzývá k zamítnutí legislativního návrhu Komise. Lhůta pro předložení pozměňovacích návrhů byla stanovena na 8. září, hlasování ve výboru ENVI je předběžně plánováno na 23. září a hlasování na plenárním zasedání by se mohlo uskutečnit začátkem října, tedy ještě před zahájením klimatické konference COP30. Frakce EPP přitom prosazuje, aby Evropský parlament přijal svou pozici až poté, co ji stanoví Rada. Zprávu hlavního zpravodaje ve výboru ENVI doplní stanovisko Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE). Oba výbory se po letní přestávce sejdou dne 4. září.

Stávající klimatická legislativa obsahuje ustanovení o přezkumu v roce 2026, jehož cílem je vyhodnotit účinnost dosavadních opatření a vytvořit předpoklady pro aktualizaci legislativního rámce v souladu s novými

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040

DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030

PROSPERITA
A DEKARBONIZACE

CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

VYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFR

DÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EU

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040

POSTOJ PRŮMYSLU
A KONKRÉTNÍ
POŽADAVKY

VYJEDNÁVÁNÍ
O KLIMATICKÉM CÍLI EU

MEZINÁRODNÍ
SOUVISLOSTI

ambicemi. Evropská komise proto plánuje zahrnout konkrétní časový harmonogram navazujících legislativních návrhů do svého pracovního programu pro rok 2026.

MEZINÁRODNÍ SOUVISLOSTI

V rámci Pařížské dohody předkládají smluvní strany své vnitrostátní příspěvky ke snižování emisí skleníkových plynů (Nationally Determined Contributions – NDC). Tyto příspěvky by státy měly pravidelně aktualizovat a zpřísnovat, aby bylo dosaženo globálních klimatických cílů.

Organizace spojených národů (OSN) původně stanovila termín pro předložení aktualizovaných NDC, které mají reflektovat závazek udržet globální oteplení pod 1,5 °C, na únor letošního roku. Tyto nové NDC by měly obsahovat cíle do roku 2030 a výhled do roku 2035. Vzhledem k tomu, že většina států tento termín nesplnila, byl posunut na září.

Valné shromáždění OSN se zabývá otázkou, jaké povinnosti mají státy v oblasti klimatu podle mezinárodního práva a jaké právní důsledky z případného porušení těchto povinností vyplývají. V této souvislosti Valné shromáždění požádalo **Mezinárodní soudní dvůr** o stanovisko.

Soudní dvůr v Haagu dospěl dne 23. července k závěru, že nečinnost vlád v oblasti ochrany klimatu může představovat porušení mezinárodního práva. Ve svém poradním **stanovisku** konstatuje, že platné mezinárodní právo zavazuje všechny státy k aktivnímu boji proti globálnímu oteplování.

Soud jednomyslně uvedl, že nečinnost vlád v oblasti ochrany klimatu, včetně absence regulace činností společností, které významně přispívají ke změně klimatu, může být kvalifikována jako protiprávní jednání, za které nese stát odpovědnost. To s sebou nese právní důsledky, včetně povinnosti odškodnit jiné státy, pokud je prokázána příčinná souvislost mezi nečinností a vzniklou škodou.

Předseda soudu Yuji Iwasawa zdůraznil, že neúčast států v mezinárodních dohodách o změně klimatu nezbavuje daný stát povinnosti čelit globálnímu oteplování. Stanovisko uvádí,

že „státy mají povinnost předcházet závažným škodám na životním prostředí“ a jsou povinny využít veškeré dostupné prostředky k zabránění činnostem, které přispívají ke změně klimatu nebo způsobují významné škody na životním prostředí.

Ačkoli poradní stanovisko není závazné, představuje autoritativní výklad závazných mezinárodních smluv a mezinárodního obyčejového práva. Jako takové může sloužit jako důležité vodítko v případných budoucích soudních sporech týkajících se klimatické odpovědnosti států.

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040DOSAZENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030PROSPERITA
A DEKARBONIZACECENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIEVÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EUVYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFRDÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EUIMPLEMENTACE
BALÍČKU FIT FOR 55

IMPLEMENTACE BALÍČKU FIT FOR 55

Evropská unie se připravuje na další krok v klimatické politice. Stanovení průběžného klimatického cíle pro rok 2040 vytvoří strategický rámec pro tvorbu politiky v oblasti klimatu a energetiky po roce 2030. Tento cíl umožní plánovat legislativní a investiční opatření s dlouhodobým výhledem a zajistí kontinuitu mezi cíli pro roky 2030 a 2050. **Návrh nařízení, který tento cíl stanovuje, zároveň zdůrazňuje, že jeho dosažení bude možné pouze za předpokladu urychleného posílení klíčových podmínek.**

Zásadním předpokladem pro úspěch v roce 2040 je splnění již dohodnutého cíle pro rok 2030, kterým je snížení čistých emisí skleníkových plynů o alespoň 55 % oproti úrovni z roku 1990. K dosažení tohoto cíle byl přijat legislativní balíček **Fit for 55**, jehož

implementace v členských státech právě probíhá. Pokrok v jeho provádění sleduje Evropská komise prostřednictvím aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu (NECP).

Dne 28. května Komise zveřejnila své **posouzení** těchto plánů. Z hodnocení vyplynulo, že pokud budou všechna stávající a plánovaná opatření plně realizována, směřuje EU jako celek ke snížení čistých emisí skleníkových plynů do roku 2030 přibližně o 54 %, což je velmi blízko stanovenému 55% cíli.

V oblasti obnovitelných zdrojů energie více než dvě třetiny členských států výrazně zvýšily své ambice. Prognózy tak naznačují, že EU by mohla dosáhnout 42,6% podílu, čímž by splnila závazný cíl 42,5 % (aspirační cíl je 45 %). Přesto však stále zůstává rozdíl 1,5procentního bodu od cíle, pokud by členské státy své ambicióznější prognózy nesplnily. Komise konstatuje, že k odstranění tohoto rozdílu je zapotřebí urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie.

Nejslabším článkem současného úsilí zůstává energetická účinnost. Očekávané snížení konečné spotřeby energie činí pouze 8,1 %, zatímco cílová hodnota byla stanovena

na 11,7 %.

Evropská komise ve svém hodnocení rovněž upozorňuje na obecné nedostatky v národních plánech, mezi něž patří přetrvávající mezery v cílech stanovených nařízením o sdílení úsilí (ESR), nedostatečná opatření pro adaptaci na změnu klimatu a omezená mobilizace finančních prostředků. Pět členských států (vč. ČR) stále předpokládá nesplnění svých národních cílů v rámci sdílení úsilí, což vyžaduje dodatečná opatření. V oblasti fosilních paliv zůstává problém s nedostatečně konkrétními plány na jejich postupné ukončení. Mezi členskými státy jsou také rozdíly například v připravenosti implementace systému obchodování s emisními povolenkami pro sektor domácností a dopravy (EU ETS 2).

V rámci důsledného prosazování klimatické legislativy a s cílem zajistit plnění závazků členských států v oblasti energetiky a klimatu zahájila Evropská komise dne 24. července řízení o nesplnění povinnosti vůči 26 členským státům EU (EU27 bez Dánska). Důvodem je skutečnost, že tyto státy Komisi neoznámily úplné provedení směrnice (EU) 2023/2413 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů do svého vnitrostátního práva.

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040

DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030

PROSPERITA
A DEKARBONIZACE

CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

VYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFR

DÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EU

IMPLEMENTACE
BALÍČKU FIT FOR 55

Směrnice, která je součástí balíčku Fit for 55, má za cíl urychlit rozvoj obnovitelných zdrojů energie napříč všemi sektory hospodářství, nejen v energetickém sektoru. Členské státy měly povinnost oznámit její transpozici nejpozději do 21. května letošního roku, s výjimkou některých specifických ustanovení.

Zasláním formálních výzev Komise zahájila první fázi řízení o nesplnění povinnosti. Dotčené členské státy mají nyní dva měsíce na to, aby poskytly odpověď, dokončily transpozici směrnice a informovaly Komisi o přijatých opatřeních. V případě, že Komise neobdrží uspokojivou odpověď, může přistoupit k dalšímu kroku řízení – vydání odůvodněného stanoviska, které může vést až k podání žaloby k Soudnímu dvoru EU.

Komise tak potvrzuje svůj závazek k důsledné implementaci balíčku Fit for 55 jako klíčového nástroje pro dosažení klimatických cílů EU do roku 2030, zejména v oblasti dekarbonizace energetiky a posílení energetické bezpečnosti prostřednictvím domácích obnovitelných zdrojů.

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040

DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030

PROSPERITA
A DEKARBONIZACE

CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

VYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFR

DÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EU

KONKURENCE –
SCHOPNOST
A DEKARBONIZACE

KONKURENCESCHOPNOST A DEKARBONIZACE

Evropská komise ve svých strategických dokumentech opakovaně zdůrazňuje, že klimatická politika a ekonomická prosperita nejsou v protikladu, ale naopak se mohou vzájemně posilovat.

Výkonná místopředsedkyně pro čistou, spravedlivou a konkurenceschopnou transformaci Teresa Ribera v této souvislosti uvedla: „Nerozhodujeme mezi hospodářstvím a zelenou agendou, ale volíme obojí.“ Záměrem je, aby investice do dekarbonizace nejen přispívaly ke snižování emisí, ale zároveň posilovaly konkurenceschopnost evropského hospodářství a zvyšovaly energetickou bezpečnost a odolnost.

Jako součást širšího plánu na podporu konkurenceschopnosti a dekarbonizace evropského průmyslu představila Komise v únoru letošního roku **Dohodu o čistém průmyslu** spolu s **Akčním plánem pro cenově dostupnou energii**. Tyto iniciativy mají podpořit

rozvoj čistých technologií a zároveň zajistit dostupnost energie pro energeticky náročná odvětví.

Dne 2. července, společně se zveřejněním návrhu průběžného klimatického cíle do roku 2040, Komise zveřejnila **sdělení o plnění Dohody o čistém průmyslu**, které shrnuje první vlnu přijatých opatření. Mezi klíčové kroky (přispívající k plnění dvojího cíle konkurenceschopnosti a dekarbonizace) patří zavedení rámce státní podpory pro Dohodu o čistém průmyslu (**CISAF**), zjednodušení mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM), opatření na podporu cenově dostupné energie a pilotní projekt připravované banky pro dekarbonizaci průmyslu.

Rámec CISAF, zveřejněný 25. června, umožní členským státům podporovat investice do nových výrobních kapacit, a to v souladu s Aktem o průmyslu pro nulové čisté emise (NZIA). Tento rámec nahradí dočasný krizový a transformační rámec veřejné podpory (TCTF) a bude platný do konce roku 2030. Jeho cílem je stimulovat investice do čistých technologií a posílit evropskou průmyslovou základnu.

Jedním z pilířů Dohody o čistém průmyslu je také zjednodušení regulačního prostředí.

Komise proto v rámci balíčku Omnibus I navrhla např. úpravu mechanismu CBAM. Revidované nařízení, na němž se v červnu dohodly Rada a Evropský parlament v rámci dialogu, stanoví, že společnosti dovážející méně než 50 tun zboží ročně budou od povinností CBAM osvobozeny. Toto opatření se dotkne přibližně 90 % dovozců, zejména malých a středních podniků, přičemž 99 % emisí CO₂ z dovozu železa, oceli, hliníku, cementu a hnojiv zůstane pod dohledem CBAM.

Dalším významným nástrojem pro podporu čistého průmyslu bude banka pro dekarbonizaci průmyslu, jejíž vznik Komise navrhla v únoru v rámci Dohody o čistém průmyslu. Evropský parlament tuto iniciativu podpořil ve svém **usnesení** ze dne 19. června. Cílem banky je mobilizovat až 100 miliard eur z různých zdrojů, včetně Inovačního fondu, InvestEU, výnosů z emisních povolenek a spolufinancování členskými státy, a podpořit přechod průmyslu na nízkoemisní technologie. Prvním krokem bude pilotní projekt v podobě aukce ve výši 1 miliardy eur, zaměřené na dekarbonizaci průmyslového procesního tepla prostřednictvím elektrifikace. Podporovaná budou inovativní řešení, jako jsou tepelná čerpadla, elektrické kotle nebo solární energie.

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040

DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030

PROSPERITA
A DEKARBONIZACE

CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

VYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFR

DÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EU

CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE

INOVATIVNÍ
TECHNOLOGIE OZE

RYCHLEJŠÍ POSTUPY
PRO ZAVÁDĚNÍ SÍTÍ
A SKLADOVÁNÍ

NASTAVENÍ
SÍŤOVÝCH POPLATKŮ

CENOVĚ DOSTUPNÁ ENERGIE

Evropská komise dne 2. července v souvislosti s nově navrženým klimatickým cílem do roku 2040 představila nové nelegislativní pokyny pro členské státy EU, které si kladou za cíl snížit náklady na dodávky elektřiny pro konečné spotřebitele. Doporučení a sdělení Komise mají usnadnit zavádění inovativních obnovitelných zdrojů energie, urychlit rozvoj energetických sítí a infrastruktury pro ukládání energie a zajistit spravedlivé a současně flexibilní poplatky za využívání elektrické sítě.

Evropa se dlouhodobě potýká s vysokými cenami energií, zejména kvůli své závislosti na dovozu fosilních paliv. Rozšíření využívání obnovitelných zdrojů energie – jak co do množství, tak i rozmanitosti – by mohlo výrazně snížit náklady na dodávky energie a tím i ceny

pro průmysl i domácnosti. Komise zdůrazňuje, že pro naplnění tohoto potenciálu je nezbytné výrazně urychlit realizaci projektů v oblasti obnovitelných zdrojů, včetně zavádění inovativních technologií a přístupů, a rozvíjet energetickou infrastrukturu.

Začátkem roku Evropská komise představila **akční plán** pro cenově dostupnou energii, který má pomoci snížit náklady, dokončit energetickou unii, přilákat investice a lépe se připravit na případné energetické krize. Plán je klíčovou součástí Dohody o čistém průmyslu a má přinést úlevu domácnostem i podnikům.

K vysokým účtům za energii přispívá nejen závislost na fosilních palivech, ale také neefektivní přeshraniční propojení a nedostatečná integrace obnovitelných zdrojů do elektrizační soustavy. Rozvoj brzdí zdoluhavé povolovací procesy, kvůli nimž nebude do roku 2030 pokryta zhruba polovina potřeb EU v přeshraniční kapacitě. To omezuje plnou integraci trhu. Dalším faktorem jsou rostoucí systémové náklady – síťové poplatky, daně a odvody. Ty tvoří významnou část účtu za elektrickou energii a pravděpodobně ještě porostou kvůli nutným investicím do modernizace sítí.

Nelegislativní pokyny Komise ze 2. července, které mají za cíl snížit náklady na elektřinu, jsou podrobněji rozpracovány v následujících článcích této rubriky. Doporučujeme je sledovat pro hlubší vhled do jednotlivých opatření a návrhů.

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040

DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030

PROSPERITA
A DEKARBONIZACE

CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

VYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFR

DÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EU

CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE

INOVATIVNÍ
TECHNOLOGIE OZE

RYCHLEJŠÍ POSTUPY
PRO ZAVÁDĚNÍ SÍTÍ
A SKLADOVÁNÍ

NASTAVENÍ
SÍŤOVÝCH POPLATKŮ

INOVATIVNÍ TECHNOLOGIE OZE

Evropa stojí před výzvou, jak co nejrychleji rozšířit využívání nových typů obnovitelných zdrojů energie, které mají potenciál výrazně přispět k dosažení klimatických cílů a snížení závislosti na fosilních palivech. S cílem podpořit rozvoj inovativních technologií a zajistit jasné regulační prostředí Evropská komise předložila dne 2. července doporučení o inovativních technologiích.

Navrhovaná opatření úzce souvisí s poslední revizí směrnice o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, která byla jako součást balíčku Fit for 55 schválena na podzim 2023. Tato směrnice mj. zavádí nová pravidla pro urychlení výstavby OZE včetně jejich propojení s elektrizační soustavou s cílem usnadnit jejich rozvoj a umísťování v území. Jednotlivá opatření mají současně přispět k naplnění holistického cíle OZE do roku 2030, který činí 42,5 % na

hrubé domácí konečné spotřebě energie. Hlavním přínosem zapojení inovativních technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů má být především rozšíření možností pro využití území včetně moří. Doporučení rovněž obsahuje demonstrativní výčet inovativních technologií, ať jde o agrovoltaiku, plovoucí větrné a solární elektrárny, přílivové elektrárny, FVE integrované do vozidel nebo staveb nebo malé instalace jako jsou balkonové FVE..

V samotném textu doporučení jsou pak obsaženy bližší podmínky rozvoje inovativních OZE, které by měly členské státy promítnout do svých vnitrostátních norem, jako jsou minimální technické požadavky, kratší lhůty pro jejich povolování, včetně podmínek pro víceúčelové využití území pro tyto inovativní technologie. Obdobné povinnosti ukládá doporučení členským státům v oblasti rozvoje sítí a dostatečných kapacit pro skladování obnovitelné energie. Za tímto účelem mají členské státy úzce spolupracovat s provozovateli sítí a současně zohledňovat i další podmínky, jako jsou např. potřeby flexibility nebo plány rozvoje sítí. Součástí doporučení jsou i odkazy na již existující nástroje, např. využití necenových kritérií při výběru dodavatelů podle pravidel pro zadávání

veřejných zakázek u čistých technologií definovaných v nařízení o průmyslu pro nulové čisté emise (NZIA), prostřednictvím kterých mají být tyto technologie preferovány. Kromě výše uvedených oblastí pro rozvoj inovativních OZE zmiňuje doporučení také oblast rozvoje znalostí, přeshraniční spolupráce a koordinace národních regulačních orgánů v oblasti nastavení síťových poplatků.

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030PROSPERITA
A DEKARBONIZACE**CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE**VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EUVYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFRDÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EUCENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIEINOVATIVNÍ
TECHNOLOGIE OZE**RYCHLEJŠÍ POSTUPY
PRO ZAVÁDĚNÍ SÍTÍ
A SKLADOVÁNÍ**NASTAVENÍ
SÍŤOVÝCH POPLATKŮ

RYCHLEJŠÍ POSTUPY PRO ZAVÁDĚNÍ SÍTÍ A SKLADOVÁNÍ

Rozvoj elektrizační soustavy je zásadní pro úspěšný přechod na obnovitelné zdroje energie. S rostoucí výrobou elektřiny z obnovitelných zdrojů, zvyšující se poptávkou po elektřině a omezenou kapacitou stávajících sítí je nezbytné co nejdříve investovat do jejich rozšíření a modernizace. S cílem usnadnit a urychlit plánování a povolování klíčové infrastruktury pro přenos a skladování elektrické energie z obnovitelných zdrojů Evropská komise dne 2. července zveřejnila **sdělení o zřízení oblastí pro infrastrukturu sítě a skladování.**

Kontext a motivace

Evropská unie si vytyčila náročný úkol přechodu k čisté energii a dosažení velmi ambiciózního

cíle uhlíkové neutrality do roku 2050. Aby bylo možné zvýšit podíl obnovitelných zdrojů, potřebuje k tomu EU adekvátní síťovou infrastrukturu včetně moderních skladovacích kapacit. Dosud však administrativní a environmentální schvalovací procesy často trvaly velmi dlouhou dobu, v některých případech i přes 17 let, což představuje značnou překážku.

Nově vydané pokyny vycházejí z novelizované směrnice o obnovitelných zdrojích energie (EU 2023/2413). Komise v nich členským státům doporučuje vymezit tzv. dedikované oblasti – konkrétní území, která by měla umožnit rychlejší nasazení sítí a skladovacích zařízení s využitím některých zjednodušení v povolovacích řízeních.

Co jsou dedikované oblasti

Dedikované oblasti jsou navrženy jako území, ve kterých by se mohly soustředit projekty sítí a skladování energie důležité pro integraci obnovitelných zdrojů. Vymezení těchto oblastí by mělo respektovat ekologická kritéria a plánovací dokumenty. Komise uvádí, že projekty v těchto zónách by mohly za určitých podmínek využívat výjimky z některých environmentálních hodnocení, což by přispělo

ke zrychlení povolovacích procesů.

Je však třeba zdůraznit, že záměrem je umožnit zrychlení pouze při současném zachování ochrany životního prostředí, a že výjimky nebudou uplatněny, pokud by mohly vzniknout významné přeshraniční ekologické dopady nebo pokud by s nimi sousední členský stát nesouhlasil.

Postup vymezení a zapojení veřejnosti

Členské státy jsou povinny pečlivě vybrat vhodná území, kde dopady na životní prostředí nejsou významné nebo je lze adekvátně zmírnit. Proces vymezení má zahrnovat strategické environmentální hodnocení (SEA) a konzultace s veřejností a zainteresovanými subjekty, aby byl zajištěn transparentní a participativní přístup.

Důležitá je také koordinace s existujícími národními plány a evropskými strategiemi, aby vymezení dedikovaných oblastí odpovídalo celkovým cílům energetické transformace.

Cíle a výzvy k realizaci

Evropská komise vyvíjí tyto nástroje s cílem výrazně zkrátit dobu potřebnou k realizaci infrastruktury nezbytné pro podporu obnovitelných zdrojů energie. Komise tím chce

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040

DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030

PROSPERITA
A DEKARBONIZACE

CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

VYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFR

DÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EU

CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE

INOVATIVNÍ
TECHNOLOGIE OZE

RYCHLEJŠÍ POSTUPY
PRO ZAVÁDĚNÍ SÍTÍ
A SKLADOVÁNÍ

NASTAVENÍ
SÍŤOVÝCH POPLATKŮ

reagovat na kritiku ohledně dlouhých povolenacích procesů, které doposud brzdily rozvoj klíčových projektů.

Je však třeba poznamenat, že ačkoli pokyny stanovují jasné postupy a možné zjednodušení, skutečný dopad na rychlost povolování a realizaci projektů závisí na implementaci v praxi jednotlivých členských států a dalších faktorech, jako jsou národní legislativy, kapacity úřadů či místní situace. Formální existenci pokynů proto nelze automaticky považovat za záruku rychlého průběhu.

Přeshraniční spolupráce a digitální nástroje

Pokyny také doporučují podporovat spolupráci mezi členskými státy, zejména u projektů s možnými přeshraničními dopady, a využívat moderní digitální nástroje pro prostorové plánování a environmentální hodnocení. Tyto kroky mají přispět k lepší koordinaci a zvýšení transparentnosti procesů.

Co znamená nový rámec pro budoucnost evropské energetické infrastruktury

Sdělení Evropské komise má doporučující charakter a představuje krok směrem k urychlení rozvoje klíčové energetické infrastruktury, která je klíčová pro dosažení

klimatických a energetických cílů. Pokud bude tento přístup členskými státy přijat, může se stát významným nástrojem pro modernizaci elektrizační soustavy a usnadnění integrace

obnovitelných zdrojů energie. Zda se navržená opatření skutečně promítnou do rychlejšího budování sítí a kapacit pro skladování, ukáže až jejich praktická realizace v jednotlivých státech.

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040

DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030

PROSPERITA
A DEKARBONIZACE

CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

VYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFR

DÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EU

CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE

INOVATIVNÍ
TECHNOLOGIE OZE

RYCHLEJŠÍ POSTUPY
PRO ZAVÁDĚNÍ SÍTÍ
A SKLADOVÁNÍ

NASTAVENÍ
SÍŤOVÝCH POPLATKŮ

NASTAVENÍ SÍŤOVÝCH POPLATKŮ

**Dalším nelegislativním aktem, který
Evropská komise zveřejnila dne
2. července, je sdělení pro stanovení
síťových poplatků s cílem zajistit
budoucí snížení systémových nákladů.**

Není žádným tajemstvím, že zejména kvůli masivnímu rozvoji OZE vyžadují elektrizační soustavy v EU masivní investice v řádech stovek miliard eur. Tyto náklady se pak přenášejí do účtů za dodávku elektřiny ve formě síťových poplatků.

Představené pokyny navazují na Akční plán pro dostupné energie, který Komise zveřejnila v únoru a vychází z oprávnění národních regulačních orgánů (NRA) pro stanovení tarifní metodologie, které jim svěřuje evropská legislativa pro oblast trhu s elektřinou.

Podle pokynů by NRA měly při vytváření síťových tarifů respektovat základní zásady, jako jsou zohlednění nákladů na efektivní provozování sítí při zajištění jejich účelného využití ze strany uživatelů. Na straně odběratelů

by pak měla být podpořena dostatečná flexibilita zohledňující změny poptávky po elektřině v čase. Tomu mají napomoci např. smlouvy o flexibilním připojení.

Právě flexibilita z pohledu koncových odběratelů představuje základní incentivu pro minimalizaci systémových nákladů. Z dalších nástrojů k udržení nízké úrovně síťových poplatků, které pokyny výslovně zmiňují, jsou především nárůst potenciálu pro ukládání elektřiny, zejména v období nadvýroby z OZE a větší zapojení ze strany poptávky (demand side response). Všechny zmíněné nástroje mají jediný cíl, a to motivovat koncové odběratele k úpravě modelů jejich chování ve vztahu ke spotřebním návykům. Vhodným nástrojem ke sledování změny spotřebitelských návyků jsou pak chytré elektroměry.

Mezi další opatření, kterými se pokyny zabývají a která mají vést k nízké hladině síťových tarifů jsou úzká spolupráce mezi TSO a DSO při rozvoji sítí a připojování nových intermitentních zdrojů, požadavky na snížení špičkových odběrů elektřiny prostřednictvím kapacitních poplatků, lokalizační požadavky ve vztahu k přiblížení místa výroby elektřiny z OZE s místem jejich spotřeby, existence zvláštních

tarifních režimů pro různé skupiny odběratelů.

Očekává se, že podíl regulované složky ceny na celkové ceně za dodávku elektřiny do budoucna poroste. Správné nastavení síťových poplatků bude proto podle Evropské komise zásadní pro optimalizaci celkových nákladů na elektrizační soustavu, zajištění cenově dostupné elektřiny pro zákazníky a v konečném důsledku i posílení konkurenceschopnosti a energetické bezpečnosti EU.

Pokud by uvedené pokyny nepostačovaly k naplnění zamýšlených cílů, může Evropská komise v budoucnu předložit i samostatný legislativní návrh týkající se metodik síťových poplatků.

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040DOSAZENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030PROSPERITA
A DEKARBONIZACECENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIEVÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EUVYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFRDÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EUVÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU
2028–2034

VÍCELETÝ FINANČNÍ RÁMEC EU 2028–2034

Evropská komise dne 16. července představila návrh příštího víceletého finančního rámce EU (VFR) na období 2028 až 2034. Vzhledem k současným geopolitickým výzvám navrhuje zásadní proměnu rozpočtu EU, a to jak z hlediska jeho celkového objemu, tak i struktury.

Evropská unie se nachází v období hlubokých geopolitických proměn. Válka na Ukrajině, rostoucí globální konkurence, klimatická krize, migrační tlaky a technologická transformace představují jen část výzev, které ovlivňují její směřování a které pravděpodobně přetrvají i v následujících letech. V reakci na tuto situaci Komise navrhuje ambiciózní revizi rozpočtu, jejímž cílem je zajistit dostatečné finanční prostředky pro posílení obranyschopnosti, podporu inovací, energetickou bezpečnost, digitální transformaci a strategickou autonomii EU. Záměrem je vytvořit flexibilní a odolný rozpočet, který umožní EU efektivně reagovat

na nepředvídatelné krize a současně investovat do dlouhodobé stability a prosperity.

Hlavní parametry návrhu

Navrhovaný **sedmiletý rozpočet EU** dosahuje výše 1,98 bilionu eur (v běžných cenách, včetně inflace), což odpovídá 1,26 % hrubého národního důchodu EU (HND). Po odečtení částky určené na splácení nástroje NextGenerationEU činí čistý rozpočet 1,82 bilionu eur, tedy 1,15 % HND. Pro srovnání, současný rámec byl navržen na úrovni 1,11 % a kompromisně schválen pouze na úrovni 1,05 % HND.

Nová struktura výdajů

Komise navrhuje novou strukturu výdajů, která je postavena na třech hlavních pilířích (výdajových okruzích) doplněných o výdaje na evropskou veřejnou správu. Základem prvního pilíře, jehož strop je stanoven zhruba na 1 bilion eur, jsou **národní a regionální plány partnerství**. Tyto plány disponují rozpočtem ve výši 865 miliard eur, včetně 50 miliard eur ze Sociálního klimatického fondu. Členské státy budou v jejich rámci navrhovat investice přizpůsobené svým specifickým potřebám, a to při respektování evropských priorit. Plány partnerství integrují 14 stávajících fondů

a pokrývají klíčové oblasti, jako jsou hospodářská, sociální a územní koheze (453 miliard eur), společná zemědělská politika (295 miliard eur), migrace a správa hranic. Do prvního okruhu výdajů je zahrnuta také částka na splácení nástroje NextGenerationEU ve výši 168 miliard eur (na období 2028–2034). Splácení tohoto nástroje však bude probíhat v dlouhodobém horizontu až do roku 2058.

Druhý pilíř s rozpočtem 589 miliard eur je zaměřen na konkurenceschopnost, prosperitu a bezpečnost. Většina těchto prostředků bude směřována do nově navrženého **Evropského fondu pro konkurenceschopnost**, který reaguje na doporučení obsažená ve zprávě Maria Draghiho. Fond má podpořit strategické technologie částkou téměř 410 miliard eur, přičemž finanční prostředky by měly být určeny na zelenou transformaci, digitalizaci, zdravotnictví a obranu. V tomto rámci Komise navrhuje vyčlenit 67 miliard eur na čistou transformaci a dekarbonizaci průmyslu. Dále navrhuje výrazné navýšení prostředků pro program Horizont Evropa, který by měl na vědu a výzkum obdržet 175 miliard eur, což je dvojnásobek oproti současnému rozpočtu. Pro oblast bezpečnosti a obranného průmyslu vyčleňuje 130 miliard eur a na digitalizaci téměř

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030PROSPERITA
A DEKARBONIZACECENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE**VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU**VYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFRDÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EUVÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC V EU
2028-2034

55 miliard eur.

Součástí druhého pilíře je také posílení **Nástroje pro propojení Evropy (CEF)**, který podporuje investice do transevropských dopravních a energetických infrastrukturních sítí, včetně projektů vojenské mobility a obnovitelných zdrojů energie. Celkový rozpočet tohoto nástroje činí 81 miliard eur, z čehož téměř 30 miliard eur je určeno na energetickou infrastrukturu. To představuje pětinasobné navýšení oproti současnému rozpočtu. Tyto prostředky budou využity na podporu investic do přeshraničních elektrizačních soustav, vodíkové infrastruktury, chytrých sítí (smart grids), skladování energie či přeshraničních projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie.

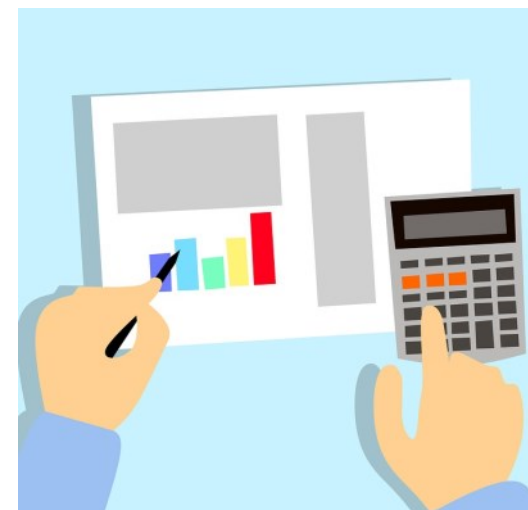
Konečně třetí pilíř, nazvaný **Globální Evropa**, má strop 215,2 miliard eur a je zaměřen na mezinárodní partnerství, která přispívají k naplňování cílů EU v oblasti zahraniční politiky, rozvojové spolupráce a humanitární pomoci. Kromě těchto tří pilířů návrh rozpočtu počítá s výdaji na administrativu, které tvoří přibližně šest procent celkového finančního rámce.

Postoj průmyslu a konkrétní výhrady

Skupina ČEZ vítá návrh víceletého finančního rámce na příští období. Vnímá jej jako klíčový nástroj pro financování společných politických, hospodářských a klimatických cílů EU. VFR představuje základní prvek institucionální stability a dlouhodobého plánování, který umožňuje cílenou a koordinovanou podporu napříč členskými státy. Prioritou pro nadcházející jednání o jeho konečné podobě je zajistit, aby evropské finanční prostředky efektivně podpořily další rozvoj české ekonomiky, infrastruktury, průmyslu a energetiky.

V této souvislosti hodnotí Skupina ČEZ částku vyčleněnou na čistou transformaci a dekarbonizaci průmyslu (67 miliard eur pro všechny členské státy na sedmileté období) jako nedostatečnou, a to s ohledem na rozsah potřeb spojených s energetickou transformací. Zároveň považuje za problematickou absenci národních obálek. Návrh totiž počítá s rozdělováním prostředků výhradně prostřednictvím celoevropských soutěžních výzev, bez jakékoli záruky, že žadatelé z jednotlivých států získají spravedlivý podíl odpovídající jejich postavení v Unii.

V nadcházejícím rozpočtovém období tak zůstávají investice do energetiky pro jednotlivé členské státy značně nejisté. Přidělené prostředky jsou navzdory ambiciózním klimatickým cílům EU omezené a nižší než v předchozích obdobích. Nedostatečná alokace na energetickou transformaci může být navíc dále ohrožena, neboť lze předpokládat, že nové dodatečné vlastní zdroje EU nebudou schváleny v požadovaném rozsahu. To vytváří riziko dalšího snižování dostupných financí na klíčové investice do modernizace a dekarbonizace energetiky.

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030PROSPERITA
A DEKARBONIZACECENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIEVÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EUVYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFRDÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EUPŘÍJMOVÁ STRÁNKA
ROZPOČTU EU

PŘÍJMOVÁ STRÁNKA ROZPOČTU EU

Navržené výdaje víceletého finančního rámce musí být vyváženy odpovídajícími příjmy. Hlavním zdrojem financování zůstávají příspěvky členských států založené na hrubém národním důchodu HND. Rozpočet EU dále čerpá prostředky z tradičních vlastních zdrojů, jako jsou cla z dovozu ze zemí mimo EU či poplatky založený na množství nerecyklovaného plastového obalového odpadu.

Vzhledem k rostoucím nárokům na evropský rozpočet, zejména kvůli závazku splácet půjčky v rámci nástroje NextGenerationEU, který pro nadcházející období představuje přibližně 24 miliard eur ročně (v běžných cenách), navrhla Komise zavedení pěti nových vlastních zdrojů. Tyto nové příjmy by měly vycházet ze systému obchodování s emisemi (EU ETS 1), mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM), poplatku z elektroodpadu (e-odpad),

spotřební daně z tabákových výrobků (TEDOR) a korporátního příspěvku (CORE), který by představoval roční paušální platbu od velkých společností působících v EU s ročním čistým obratem vyšším než 100 milionů eur. Podle odhadů by tyto nové zdroje mohly přinést do rozpočtu až 58,5 miliardy eur ročně (v cenách roku 2025).

Politická a hospodářská reakce na návrh Komise

Návrh Komise vyvolal okamžitý **nesouhlas** ze strany německé vlády, která se ostře vymezila zejména proti zavedení korporátního zdroje CORE. Kancléř Merz sice podpořil potřebu reformy rozpočtové architektury a zdůraznil význam nových priorit, avšak jednoznačně odmítl jakékoliv navýšení rozpočtu či vznik nového společného dluhu. Upozornil, že Německo, které „financuje přibližně čtvrtinu rozpočtu EU, má jen omezený prostor pro další navýšení svých příspěvků“. Proti navýšení rozpočtu se staví především tzv. čistí plátcí, jako jsou Německo, Nizozemsko a Švédsko. Mezi největší příjemce z prostředků rozpočtu EU pak patří Polsko, Rumunsko, Maďarsko, Řecko a Česká republika.

Postoj průmyslu a konkrétní výhrady

Kritika návrhu se neomezuje pouze na politickou úroveň. Negativně se k němu staví také evropský průmysl, který varuje, že zavedení korporátního zdroje CORE by vedlo ke zvýšení daňové zátěže podniků a mohlo by podkopat atraktivitu EU jako místa pro investice, a to v době, kdy evropská ekonomika čelí rostoucím výzvám v oblasti konkurenceschopnosti.

Skupina ČEZ považuje návrh na zavedení nových vlastních zdrojů, konkrétně korporátního zdroje (CORE) a podílu z výnosů systému emisních povolenek (ETS 1) za problematický. Tyto příjmy by měly zůstat plně na národní úrovni, neboť jejich přesměrování do rozpočtu EU by mohlo negativně ovlivnit stabilitu veřejných financí členských států a zároveň omezit flexibilitu při rozhodování o jejich využití v souladu se specifickými prioritami jednotlivých zemí. Centralizace těchto klíčových zdrojů na úrovni EU by podle ČEZ oslabil rozpočtovou suverenitu členských států a mohla by vést ke zpomalení investic do strategických oblastí, jako je modernizace energetiky či podpora domácího průmyslu, které jsou často financovány právě z těchto

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040

DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030

PROSPERITA
A DEKARBONIZACE

CENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIE

VÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EU

VYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFR

DÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EU

PŘÍJMOVÁ STRÁNKA
ROZPOČTU EU

příjmů.

Další postup a legislativní proces

Členské státy a Evropský parlament nyní mají dva roky na dosažení kompromisu ohledně podoby rozpočtu EU na příštích sedm let. Nařízení o VFR musí být jednomyslně schváleno členskými státy po předchozím souhlasu Evropského parlamentu. Některé prvky příjmové strany, zejména nové vlastní zdroje, navíc vyžadují nejen jednomyslnost v Radě, ale i ratifikaci v souladu s ústavními požadavky jednotlivých členských států.

PRŮBĚŽNÝ
KLIMATICKÝ CÍL 2040DOSAŽENÍ
KLIMATICKÉHO CÍLE
2030PROSPERITA
A DEKARBONIZACECENOVĚ
DOSTUPNÁ ENERGIEVÍCELETÝ FINANČNÍ
RÁMEC EUVYVÁŽENOST VÝDAJŮ
A PŘÍJMŮ VFRDÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EUDÁNSKÉ
PŘEDSEDNICTVÍ
V RADĚ EU

DÁNSKÉ PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EU

Ve druhém pololetí letošního roku se role předsednické země Rady Evropské unie ujalo Dánsko. Převzalo tuto úlohu po Polsku a na Nový rok jí předá Kypru. Jeho mottem je „Silná Evropa v měnícím se světě“.

Toto heslo je celkem umírněnou formulací situace, v níž Unie čelí mocným výzvám v podobě globální konkurence, rostoucí intenzity světových konfliktů a mimořádným nejistotám.

Evropská unie musí podle Dánů na tyto výzvy reagovat především tím, že bude schopná jednat samostatně a setrvá na svých silných stránkách – jednotě, pevných ekonomických základech, stabilní demokracii a sociálně vyvážené společnosti. Specificky pak dánské předsednictví chce posilovat EU, aby byla schopna převzít odpovědnost za svou bezpečnost a posílit svoji konkurenceschopnost, aniž by se vzdávala podstatných cílů v oblasti ochrany klimatu.

Aktuálně tak předsedající stát nevybočuje z dlouhodobě prosazovaných politických cílů Unie, když za své hlavní priority označuje bezpečnou, konkurenceschopnou a zelenou Evropu. Energetika a zelená ekonomika hrají v tomto politickém mixu klíčovou úlohu. Dánsko chce pokračovat v rozvoji vnitřního trhu s elektřinou, posilování bezpečnosti dodávek, konkurenceschopnosti a zelené transformace. To znamená mimo jiné dále se zaměřovat na zajištění dostatečné produkce čisté a cenově dostupné energie a pracovat na nezávislosti na ruské energii, což samo Dánsko označuje za jednu z klíčových priorit svého předsednictví. Dánsko chce také navázat na Akční plán Komise pro cenově dostupnou energii včetně zahájení diskusí o aktualizovaném rámci EU pro energetickou infrastrukturu. V tomto rámci se chce Dánsko zaměřit na rozvoj zesílených sítí, zjednodušení schvalovacích postupů pro projekty udržitelné energetiky a infrastruktury a zajištění podpůrného investičního rámce. Bude také připraveno zahájit jednání o možných návrzích legislativních aktů, týkajících se energetických iniciativ Evropské unie v kontextu příštího víceletého finančního rámce (VFR) po roce 2027.

Doslova horké téma čeká dánské předsednictví v kapitole věnované ochraně životního prostředí. Konkrétně jde především o návrh Komise na 90% snížení emisí k roku 2040 a s tím související mezi-cíl k roku 2035, který Evropa dluží příslušným strukturám OSN. Diskuse mezi Komisí, Parlamentem a vládami se týká i různých dílčích, ale zásadních doprovodných úprav, jako je např. možnost započítání zelených investic ve třetích zemích. Není to debata lehká, přitom konsensus by měl být hotov do září. Důležité téma je i zjednodušení povinností, souvisejících s plněním „zelených pravidel“. Dánsko simplifikaci pravidel podporuje, a tak se neočekává odklon od postupu polského předsednictví (i s jeho důrazem na obranu a konkurenceschopnost). Dánové ovšem mají čerstvou zkušenost s překvapivě úspěšným domácím jednáním se zemědělci o zavedení uhlíkové daně v agrárním sektoru (to asi nebude mnoho zemí hned tak kopírovat). Jinak obecně Dánsko nadále klade důraz na snížení environmentální stopy spotřeby a lepší ochranu přírodních zdrojů a také na pokračující snižování emisí skleníkových plynů ve všech odvětvích.